Растителна защита

електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Növényvédelmi és agronómiai tevékenységek a gyümölcsösben októberben

Кирил Кръстев, агроном

Dátum 12.10.2026 | **Szám** 10/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Nyelv** HU
www.plant-protection.com/article/2479?lang=hu

Október elején a dinamikus meridionális cirkuláció folytatódhat, és északról hideg légtömegek érhetik el Európát.

Október második tíz napja az az időszak, amikor a korai és a tipikus őszi időjárás közötti átmenet várhatóan határozottabban érezhető lesz. Nem kizárt, hogy Bulgária két különböző légi rendszer közé kerül – északról hűvösebb, délről melegebb levegő.

Déli áramlással a hőmérséklet átmenetileg jelentősen az időszakra jellemző norma fölé emelkedhet. Az ilyen októberi felmelegedések különösen Dél-Bulgáriában, a Trák-alföldön és a Fekete-tenger partvidékén lehetnek kifejezettek. Hidegfront átvonulása után azonban a hőmérséklet gyorsan csökkenhet.

A nyugat- vagy közép-mediterrán térség feletti ciklogenezis mélyülésének valószínűségével Dél- és Kelet-Bulgária jelentős mennyiségű csapadékot kaphat. Ugyanakkor északnyugatibb cirkuláció esetén a csapadék egyenlőtlenebbül oszolhat el, és gyorsan átvonulhat az országon.

A Rila, a Pirin és a Balkán-hegység magasabb részein már megteremtődhetnek a feltételek az első tartósabb havazáshoz, kellően erős hideg légbetörés esetén. Ez azonban nem jelenti a tartós havas tél kezdetét a hegyekben.

Bulgária számára a harmadik tíz nap gyakrabban hozhat a normál körüli vagy az alatti hőmérsékletű időszakokat. Itt növekszik az első komolyabb őszi hidegbetörések valószínűsége.

A szőlő szürkepenészes rothadását (Botrytis cinerea) a Sclerotinia fukeliana gomba okozza. Megfelelő körülmények között (magas páratartalom) a szürkepenész megtámadja a rügyeket, a fiatal hajtásokat, a leveleket és a szőlőfürtöket. A legnagyobb kárt azonban akkor okozza, amikor a szőlőfürtöket támadja meg. Egyes években a szürkepenész a fogékony szőlőfajták termésének akár 60-70%-át vagy annál többet is elpusztítja. A betegség átterjed a szomszédos bogyókra, beborítva az egész fürtöt, amely penésszel borítódik. A szőlő a tőkén, a szállítás során és a tárolás alatt is megtámadható.

Az október 1-10. közötti napok többségére előrejelzett hűvös és párás idő előfeltétele lesz a kórokozók kialakulásának - késői barnarothadás az őszi gyümölcsfajták termésein (Monilia fructigena), szürkepenészes rothadás (Botrytis cinerea) a be nem takarított szőlőtermésen. A szürkepenész ellen a karanténidőszakok betartása érdekében a kezelést néhány biofungiciddel végzik - Polyversum (50-100 g/ha) és Serenade Aso SC (400 ml/ha). A késői barnarothadás ellen a Switch 62.5 WG – 80-100 g/ha készítmény használható 3 napos karanténidővel.

Októberben az alma- és körteültetvényekben, amelyeket a varasodás támadott meg, a fertőzés csökkentése érdekében a lombhullás kezdetén, a gyümölcs betakarítása után célszerű 5%-os karbamidoldattal kezelést végezni.

Az őszibarack levélfodrosodása az őszibarack legkárosabb betegsége. Az őszibarack mellett a kórokozó képes megfertőzni a nektarint és a kajszibarackot is. A károsodott levelek nem tudják táplálni a gyümölcsöt, később elhalnak és lehullanak. Miután a beteg levelek lehullanak, a fa újakat képez, amelyek egészségesek maradnak, de ez súlyosan kimeríti, télen fagyérzékennyé teszi, és befolyásolja a gyümölcsrügyek kialakulását. Az őszibarack levélfodrosodásának kórokozója a Taphrina deformans gomba, amely a leveleken élősködik. A gomba a rügypikkelyek között vagy a megtámadott hajtások kérgén telel át. Szezononként egy életciklust fejleszt ki, és csak áttelelő fertőzésből fertőz.

A csonthéjas gyümölcsfajok esetében a tömeges lombhullás után 2%-os bordói lével történő permetezés javasolt a lyukasfoltosság, a korai barnarothadás és az őszibarack levélfodrosodása kórokozói ellen.

Agrotechnikai tevékenységek

Gyümölcsfaiskolákban

Ügyelni kell a csonthéjas gyümölcsfajokból a stratifikációhoz gyűjtött magvak csírázóképességének megőrzésére. Megkezdődik a felkészülés az alanyok magágyakból és a fiatal fák a másodéves faiskolából történő kiemelésére. A magágyakból származó alanyokat és az oltott fiatal fákat a vegetációjuk befejeződése után emelik ki – október második felében és novemberben.

A növényeken nem lehetnek levelek. Ha a levelek nem hullottak le, erre a célra 0,1-0,2%-os kalcium-kloridot használnak. Az öntözés megkönnyíti a kiemelést.

Gyümölcsösökben

Folytatódik a mandula és egyes szilvafajták betakarítása. Legkésőbb a hónap közepéig be kell fejezni az őszi-téli alma- és körtefajták betakarítását.

Az egynyári és fiatal ültetvények sorközeiben a talajt mélyen megművelik, kivéve, ha füvesítettek.

Ha az ültetés előtti foszfor- és káliumtrágyázást nem végezték el, 50-60 kg szuperfoszfátot és 20-22 kg kálium-szulfátot alkalmaznak - vagy más foszfor- és káliumtrágyát ugyanilyen mennyiségben dekáronként. A foszfor- és káliumtrágyákat a termő ültetvényekben is mélyen kijuttatják.

Szamócaültetvényekben

Folytatódik az új szamócaültetvények telepítése. A palánták kiültetését legkésőbb a hónap közepéig be kell fejezni. A palántákat kiszedve, a gyökerek körül kevés földdel kell telepíteni. Ültetés után növényenként 0,5 – 1 dm^3 vízzel kell öntözni.

Elvégzik a termő ültetvények utolsó művelését – 10-15 cm mélységben, a növények enyhe feltöltésével.

Folytatódik a tavaszi-nyári telepítéshez szánt palánták kiemelése és hidegtárolásra való előkészítése.

Málnatelepítésekben

Területeket készítenek elő új málnaültetvények telepítésére. A termő ültetvényeket 2-3 t istállótrágyával, 20-30 kg szuperfoszfáttal és 10-15 kg kálium-szulfáttal trágyázzák - vagy más foszfor- és káliumtrágyával ugyanilyen mennyiségben dekáronként, majd a trágyákat mélyen, 20-25 cm-re beszántják.

Feketeribizli-ültetvényekben

Aszály idején a termő és fiatal ültetvényeket öntözik. Az őszi trágyázást 1-2 t istállótrágyával, 20-40 kg szuperfoszfáttal és 10-15 kg kálium-szulfáttal végzik – vagy más foszfor- és káliumtrágyával ugyanilyen mennyiségben dekáronként. A sorközökben a talajt 15-18 cm mélységben művelik, a növények közelében pedig 5-6 cm mélységben.

Egyéb kultúrák ültetvényeiben

Az őszi szántást 18-20 cm mélységben végzik, ami hozzájárul a téli csapadékból származó nedvesség jó tárolásához a talajban.

A harmadik év után a babérültetvények föld feletti részét a gyökérnyaktól 20-25 cm-re visszavágják. A levágott szárakat a levelek szárításához száraz, szellős helyiségbe viszik.

Megkezdődik a datolyaszilva, gránátalma, kivi (kivi) terméseinek betakarítása.

A hónap végén, amikor hideg és viszonylag száraz időjárás veszélye áll fenn, minden babérnövényt (babérlevél, babér) ekevassal feltöltenek.

Folytatódik a füge terméseinek betakarítása. Folytatódik a kivi, a fekete berkenye és a homoktövis és mások gyökereztetésre beállított zölddugványainak gondozása. Megkezdődik a cserszömörce magvainak gyűjtése a pisztácia alanyainak előállításához.

Szőlőültetvényekben

Folytatódik és befejeződik a szőlő betakarítása. A szüretet reggel, a harmat felszállása után kell megkezdeni, elkerülve a nap meleg időszakaiban történő szüretelést. Csapadék esetén az eső után 48 órával kell elvégezni. A viaszos bevonat megőrzése érdekében a fürtöket óvatosan a kocsányuknál fogva tartják, anélkül, hogy a bogyókat megérintenék. Erre a célra a szőlőt csak egy rétegben helyezik a ládákba.

A korai őszi hideg és fagy elleni védelem érdekében a gyökereztető faiskolában augusztusban feltöltött vesszőket az oltáshely felett 3-4 cm talajréteggel borítják. Kedvező feltételek esetén a hónap végén a kijelölt helyeken gépi sorokat alakítanak ki, és mélyszántást végeznek a gyökereztető faiskolák számára.

Növényvédelmi tevékenységek

Gyümölcsösökben

A gyümölcsfákra fészkeket és etetőket helyeznek ki a hasznos madarak odavonzására.

A hullámkartonból készült hernyófogó öveket, amelyekben almamoly, szilvamoly és diómoly hernyói találhatók, összegyűjtik és a gyümölcsösökben akasztókalitkákba helyezik – a harkály és más madarak elpusztítják az övekben lévő hernyókat.

A téliaraszoló által megtámadott ültetvényekben minden fa törzsére egy ragadós övet helyeznek 20-100 cm magasságban. Az övek 20 cm széles papírból készülnek, a felső és alsó szélük megkötve. A bevonathoz lassan száradó ragasztót használnak. Hogy megakadályozzák, hogy a rovarok az öv elérése előtt elrejtőzzenek, az övtől a talajfelszínig terjedő repedezett kérget előzetesen lekaparják.

A téliaraszoló (*Operophtera brumata)* évente egy nemzedéket fejleszt ki. A hernyók tavaszi kelése a rügyek duzzadásakor kezdődik. A lepkék kelése késő ősszel van. A hím lepkék esténként repülnek a tél kezdetéig. A nőstény lepkék nem tudnak repülni, és felmásznak a fatörzsekre, ahol a hímek megtalálják és megtermékenyítik őket. Tojásként telelnek át, amelyeket egyenként vagy kis csoportokban raknak a repedésekbe, a törzs repedezett kérge alá, az ágvillák tövébe vagy a gallyakra, a rügyek közelébe. A tojások nagyon ellenállóak az alacsony hőmérséklettel szemben.

Az alma- és körteféléket a kezelőállomásokon ellenőrzik a San José-pajzstetű és az eperfa-pajzstetű jelenlétére a nem fertőzött területeken.

A tavaszi amerikai fehér medvelepke hernyófészkeit megszámolják a rovar sűrűségének megállapításához.

A tavaszi amerikai fehér medvelepke (Hyphantria cunea) polifág faj, amely több mint 200 növényfajt támad meg - gyümölcs- és lombhullató fákat, cserjéket. A kártevő hernyói a legnagyobb kárt az eperfán, cseresznyén, dión, almán, szilván, körtén, birsalmon, meggyen okozzák. A kajszibarackot kevésbé támadja. A rovar évente két nemzedéket fejleszt ki, a második nemzedék július-augusztusban van. A bábok a megtámadott fák al